

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o Sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Posodabljanje socialne zaščite za večje število in boljša delovna mesta – celovit pristop, ki prispeva k spodbujanju zaposlovanja

(KOM(2003) 842 končna verzija)

(2004/C 302/18)

Dne 5. januarja 2004 se je Komisija odločila, da se bo z Evropskim ekonomsko-socialnim svetom v skladu s členom 262 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti posvetovala o „Sporočilu Komisije Svetu, Evropskemu parlamentu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij: Posodabljanje socialne zaščite za večje število in boljša delovna mesta – celovit pristop, ki prispeva k spodbujanju zaposlovanja“.

Skupina za zaposlovanje, družbene in državljske zadeve, ki je bila odgovorna za pripravo dela odbora o tej zadevi, je svoje mnenje sprejela 14. junija 2004. Poročevalka je bila ga. St Hill.

Na svoji 410. plenarni seji (zasedanju dne 1. julija) je Evropski ekonomsko-socialni odbor sprejel naslednje mnenje s 130 glasovi za, 13 glasovi proti in 24 vzdržanimi glasovi:

1. Uvod

1.1 Spomladi tega leta je Evropski svet zahteval sedanje sporočilo in se sestal za obravnavo napredka pri izboljšanju splošnega okvirja za politike socialne zaščite prek večjega poudarka na učinkovitosti spodbud (to je načina organizacije sistema nadomestil držav članic, uskladitve družinskega in poklicnega življenja, pokojnin za upokojene delavce in subvencij za zmanjševanje revščine in socialne izključenosti). Srečanje je sledilo končnemu poročilu Projektne skupine za zaposlovanje⁽¹⁾ Evropski komisiji novembra 2003. Sporočili z obeh prelomnih dogodkov poudarjata glavne izzive zaposlovanja, s katerimi se sooča Evropa, in opredeljujeta reforme, ki jih je treba izvesti, če hoče EU doseči cilje, ki si jih je zastavila v lizbonski strategiji.

Obstaja soglasje, da Evropska unija zamuja pri doseganju svojega ambicioznega cilja, zastavljenega na lizbonskem vrhu leta 2000, da postane najbolj konkurenčno in dinamično, na znanju temelječe gospodarstvo na svetu, zmožno trajne rasti z več in boljšimi delovnimi mesti ter večjo socialno kohezijo do leta 2010. Obe sporočili priznavata, da so lizbonski cilji sicer ambiciozno zastavljeni, vendar si Evropa ne more privoščiti njihove neizpolnitve, in da je ključni predpogoj za uresničitev lizbonskih ciljev skladnost držav članic pri krepitvi svojih prizadevanj.

V tej kritični situaciji vsi uradni kazalniki kažejo, da bo uspeh pri ustvarjanju več in boljnih možnosti zaposlitve odvisen od štirih ključnih zahtev:

1. povečanja prilagodljivosti delavcev in podjetij,
2. vključevanje in spodbujanje večjega števila ljudi na trg dela,
3. večjega in bolj učinkovitega vlaganja v človeški kapital,

⁽¹⁾ „Delovna mesta, delovna mesta, delovna mesta, ustvarjanje večjega zaposlovanja v Evropi“. Poročilo Projektne skupine za zaposlovanje, ki ji je predsedoval Win Kok (november 2003). Glej tudi mnenje EESO z naslovom „Ukrepi za podporo zaposlovanja“ (UL C 110, 30.4.2004).

4. zagotavljanja učinkovitega izvajanja reform prek boljšega vodenja.

Čeprav ti predpogoji, pretežno s strani ponudbe, jasno sodijo v pristoynost nacionalnih vlad, pa bo zadevno mnenje uvedlo dodatno zahtevo za resnično javno-zasebno partnerstvo za spodbujanje zaposlovanja z vključitvijo odgovornosti delodajalcev v ta pomembna prizadevanja.

1.2 Podlaga nedavnih ocen je dodatna motivacija za povečanje stopnje zaposlenosti in hkrati skrb za to, da sistemi socialne zaščite uresničujejo svoje osnovne cilje za zagotavljanje visoke ravni socialne zaščite za vse, ne da bi s tem preobremenili javno porabo. To ravnotežje je bistvenega pomena, če se hočejo države izogniti dolgoročnemu možnemu tveganju, ki ga povzroča staranje evropskih prebivalcev, kar je obet, ki ima resne posledice ne samo za ohranjanje optimalne delovne sile, ampak ogroža tudi obstoj samih evropskih socialnih sistemov. Povečevanje udeležbe na trgu dela, med nepriviligiranimi skupinami, posebej materami, rasnimi manjšinami, invalidnimi osebami in mladimi, ki so priložnostno zaposleni, je pomemben cilj za učinkovito kombinacijo socialne zaščite in povečanja zaposlovanja. Zadevno mnenje izpostavlja te skupine, ker je sestava izčrpane evidence vseh možnih neugodnosti za politiko manj pomembna in ker zgoraj opredeljene skupine le s težavo presežejo svoj neugoden položaj ravno zaradi nenatančnih tradicij politike, ki še vedno enačijo vse oblike prikrajšanosti na trgu dela.

1.3 Na ravni EU prizadevanja držav članic za revizijo sistemov socialne zaščite, da postali bolj spodbudni za zaposlovanje, potekajo prek okrepljenega usklajevanja ekonomskih, zaposlitvenih in socialnih politik. Za leto 2010 so bili zastavljeni ambiciozni cilji na ravni EU: povečati skupno stopnjo zaposlenosti na 70 %, stopnjo zaposlenosti žensk na 60 % in stopnjo zaposlenosti ljudi v starostni skupini 55-64 na 50 %. Te cilje podpirajo različne smernice in priporočila, ki so vključena v Široke smernice ekonomske politike in Smernice zaposlovanja, kot tudi v skupne cilje Odprte metode usklajevanja na področju pokojnin in socialne vključenosti.

2. Splošne pripombe

2.1 Pomembno je, da se k temu pregledu pristopi s srednje-ročne do dolgoročne perspektive, saj je vključitev večjega števila ljudi na trg dela povezana tudi s stroški, tako za brezposelne ali ekonomsko neaktivne kot tudi za vlade, kar pomeni, da bi reforme lahko povzročile povečanje stroškov, še preden bi se ekonomska obremenitev vlade zaradi brez/podzaposlenosti sčasoma zmanjšala. Javne in privatne naložbe v pripravo ljudi na gospodarstvo, temelječe na znanju, in nenehen razvoj človeškega kapitala oseb, ki so v delovni starosti, kljub temu, da sta to dolgoročna procesa, ki lahko trajata do 20 let, preden se v celoti razvijeta, zagotavljajo največjo donosnost naložbe, katere cilj je preoblikovanje trga dela določene države. Ključni cilj smernic zaposlovanja Evropske unije je prikrajšanim skupinam omogočiti izrabo prednosti javnih in zasebnih naložb v visoko kvalificirane delavce. Ravno manj izkušeni delovni sili bi javne ustanove in delodajalci morali ponuditi priložnost za nadaljne usposabljanje in jim tako omogočiti, da so pripravljeni na nove zahteve gospodarstva, temelječega na znanju. Učinek dolgoročnejših ukrepov produktivnosti s strani ponudbe je ta, da zmanjšujejo ponudbo nizkokvalificiranih delavcev, zmanjšujejo brezposelnost (zlasti dolgoročno brezposelnost), povečujejo stopnje udeležbe delovne sile (zlasti žensk) in povečujejo splošno produktivnost. To so trajni rezultati. Vendar pristop, ki temelji zgolj na ponudbi, ne zadostuje. Potrebno je povečati povpraševanje po delovni sili na trgu dela, kar pomeni, z gospodarsko in finančno politiko, ki spodbuja zaposlovanje, povečati ponudbo delovnih mest. Vendar pa v primeru nekaterih držav članic, ki so se zavzele za hitre koristi in poiskale zaposlitev nizkokvalificiranim delavcem na račun doseganja človeškega kapitala, ni verjetno, da bodo zadevne države našle trajne rešitve za dilemo nizkih plač ali ničelnih plač za te vrste delavcev na različnih točkah njihovega delovnega življenja. Učinki se lahko pokažejo takoj, vendar enako hitro tudi izginejo, saj dohodki nizkokvalificiranih delavcev v sodobnem svetovnem gospodarstvu niso trajni. Zato je v zvezi s tem stroškovna učinkovitost enako pomembno geslo kot zmanjšanje stroškov.

2.2 Čeprav tradicionalne finančne spodbude iz sistema nadomestil in davčnega sistema ostajajo jedro politik za doseg tega, da se delo izplača, se druge spodbude, kot so nega otroka, dostop in posebne določbe za invalidne osebe, sredstva za izobraževanje in javno zdravje, vse bolj sprejemajo zaradi komplementarne vloge, ki jo imajo. Zato je treba priporočiti celovite nacionalne pristope, ki vključujejo širok razpon finančnih in drugih spodbud, ki podpirajo doseganje zaposlenosti in njeno ohranitev, in ne pristopa, ki poudarja samo eno ali drugo metodo. Še enkrat, ob upoštevanju dolgoročnega vidika trajnosti je treba ta vprašanja varstva in naložb v človeški kapital obravnavati s stališča prejemnika (npr. otrok zaposlenih staršev in ne samih zaposlenih staršev), saj so te pravice in določbe trdna podlaga za pospešen razvoj človeškega kapitala v razmerah na trgu dela v poznejših letih. Lahko bi vključili evropske strukturne sklade za bolj učinkovito pomoč nizkokvalificiranim iskalcem zaposlitve in za bistvene dolgoročne naložbe v človeški kapital in socialno infrastrukturo.

2.3 Čeprav so številne države članice skupaj s socialnimi partnerji povečale naložbe v aktivne ukrepe za pomoč tistim, ki ponovno vstopajo ali napredujejo na trgu dela z izboljšanjem znanj in spretnosti ter okrepitevijo njihove zaposljivosti, pa je treba več pozornosti posvetiti determinantam povpraševanja, vključno z uporabo davčnih spodbud in pospeševanjem najboljše prakse delodajalcev, za pomoč občutljivim skupinam v gospodarstvu, kot so starejši in invalidni delavci. Ekonomsko-socialni odbor (EESO) od ustreznih organov EU zahteva pospeševanje in izboljšanje politik za spodbujanje povpraševanja, ki pozitivno vplivajo na stopnje in kakovost zaposlovanja, in se zavzema za vključitev primerov in perspektiv o vlogi družbene odgovornosti podjetij pri doseganju lizbonskih ciljev glede zaposlovanja. Tako delodajalci kot zaposleni morajo aktivno sodelovati pri „spodbujanju zaposlovanja“. Politike za spodbujanje povpraševanja posledično zahtevajo uravnotežen „win-win“ pristop, ki delodajalcem omogoča, da se posvetijo svojim temeljnim poslovnim dejavnostim in ustvarjajo delovna mesta, iskalcem zaposlitve pa omogočajo, da najdejo delo z višjim plačilom, kot bi ga prejeli od dajatev za brezposelnost ali prejemkov socialne varnosti, ki jim zagotavlja preživetje. Kot je odbor že dokazoval, bi „morala biti davčni sistem in sistem socialne varnosti v državah članicah organizirana tako, da se delavcem, ki vstopijo na trg dela, izplača na njem ostati in graditi svojo kariero... podprta z ukrepi za povečanje števila razpoložljivih delovnih mest“⁽¹⁾.

2.4 Javna podpora za uskladitev poklicnega in družinskega življenja ima cilj pomagati družinam pri opravljanju nalog, ki so temeljnega pomena za organizacijo in trajanje družbe. To vključuje zlasti podporo družinam pri rojstvu, vzgoji in izobraževanju otrok, in skrbi za odvisne družinske člane, največ bolne, invalidne ali ostarele odvisne člane. Zaradi staranja prebivalstva postajajo te politike bolj pomembne kot sredstvo za spremembo padajočih stopenj rodnosti.

2.5 Pomembno je, da mehanizmi, ki se uporabljajo za plačevanje družinskih dajatev, ne vplivajo negativno na spodbude za delo. V nekaterih državah ločitev družinskih dajatev od dajatev za brezposelnost pomaga krepiti finančne spodbude za nastop zaposlitve, zlasti med materami in ženskami, ki skrbijo za ostarele sorodnike. Cenovna nedostopnost nege in varstva otrok zaradi stroškov ali fizične dostopnosti se šteje za ključno oviro za udeležbo staršev, zlasti žensk. Ključno vlogo subvencionirane zagotavljanja številčno ustreznega in cenovno dostopnega otroškega varstva pri spodbujanju udeležbe v zaposlovanju, predvsem žensk, je treba močno spodbujati in podpirati. V nekaterih državah članicah ženske v rodni dobi izgubljajo željo imeti otroke, ker so osebni stroški, povezani s starševstvom, preprosto previsoki, kar ima za posledico obdavčitev zaposlenih mater. Čeprav so z nacionalne perspektive ta stališča lahko kratkovidna, je še bolj kratkovidna zmotna ekonomija s strani oblikovalcev politike, ki bi lahko storili več za zaustavitev nenehnega upadanja evropskih stopenj rodnosti s povečanjem stopnje zaposlenosti žensk z finančnimi in nefinančnimi spodbudami.

⁽¹⁾ Glej tudi mnenje EESO z naslovom „Ukrepi za podporo zaposlovanja“, UL C 110, 30.4.2004, točka 4.1.

2.6 Poklicna in geografska mobilnost sta bistvenega pomena za visoko stopnjo gospodarske učinkovitosti, zato je treba sprejeti ukrepe zato, da osebe zadržijo pravice do obveznega pokojninskega zavarovanja in pokojninskih zavarovalniških shem v okviru podjetij pri zamenjavi delodajalcev ali selitvi na novo geografsko lokacijo znotraj EU. Prav tako se je pomembno poskrbeti, da se za osebe, ki vstopajo na trg dela, ali osebe, ki spreminjajo svoj položaj iz položaja zaposlenega v položaj podjetnika, zagotovi, da jih socialna zaščita ustrezno podpira. Lahko bi se zmanjšala tudi prisilna mobilnost dela s spodbujanjem stagnirajočih lokalnih gospodarstev prek partnerstev javnih in zasebnih naložb, ki povečujejo lokalne trge zaposlovanja. Glede na to, da je lahko en vidik povečane poklicne mobilnosti izguba določenih znanj in veščin enega območja v korist drugega, pa je drugi vidik kovanja mobilnosti ta, da se posamezniki lahko preselijo tja, kjer obstaja resnično povpraševanje po njihovih znanjih in izkušnjah, in imajo možnost doživeti takšno vrsto prenosa tehnologije, ki doda vrednost njihovi trenutni bazi znanj. Zato se mobilnosti ne more zgolj ozko pojmovati kot nekaj, kar pomeni izgubo, temveč kot bolj učinkovito razporeditev ustreznih znanj in nadarjenosti tam, kjer jih najbolj potrebujejo.

2.7 Fizična in duševna nezmožnost bistveno zmanjšujeta ponudbo dela, zlasti pri delavcih 50 in 60 leti starosti, na katere je v prvi vrsti usmerjena evropska strategija za spodbujanje zaposlovanja. V nekaterih državah članicah do ena petina ali celo ena četrtnina ljudi v starostnih skupinah 55-59 in 60-64 prejema dajatve za invalidnost. To dejstvo odlikuje občutne pritisk današnjega delovnega okolja, ki je lahko škodljivo fizičnemu in mentalnemu zdravju. To pomeni, da je fizična izčrpanost pogost pojav med zaposlenimi. Izognemu se ji lahko z ustreznimi strategijami na področju zaščite, preventive dela in javnega zdravja ter z izboljšanjem delovnih pogojev. Če delovna nezmožnost ni stoddostna, ampak gre zgolj za delno nesposobnost, imajo zadevne osebe zelo malo možnosti, da spet najdejo zaposlitev, ki upošteva njihove omejene sposobnosti. Potrebno je povečati število ustreznih delovnih mest za osebe z omejenimi sposobnostmi, ki so zmožne delati. Vendar pa bi veliko ljudi, ki so v takšnem položaju prikrite brezposelnosti, raje opravljalo neko pridobitno dejavnost, če še vedno imajo znatno delovno sposobnost. Države članice morajo sprejeti pogoje za zagotovitev, da zaposlovanje in dajatve za delovno nesposobnost ne silijo delovno nesposobne delavce v past nezaposlitve in nasprotno povečati prednosti različnih razsežnosti socialne politike v korist delovno nesposobnih. Treba je priznati, da je delovna nezmožnost del spektra zmožnosti, in da nova miselnost opredeljuje delovno nezmožnost kot odgovor družbe posamezniku, s katerim sama po sebi opredeljuje, ali je oseba delovno nezmožna ali ne, bolj kot pa fizična ali katera koli druga omejitev. V zvezi s tem bi Odbor želel opozoriti na ukrepe, ki vodijo do nenamernega prekrižanja dejanskih podatkov o brezposelnosti. Poleg ohranjanja zaščite in podpore potreb invalidnih ljudi je bistvenega pomena tesnejše sodelovanje za opazovanje in izboljšanje izmenjave načinov izvajanja politike invalidnosti po državah. Bistvenega pomena je tudi potreba po odprtem usklajevalnem okvirju dobre prakse in pozitivnih ukrepov, ki zagotavljajo koristi, povezane s spodbujanjem zaposlovanja in samozaposlovanja med tistimi, ki spadajo v spekter fizično in duševno zmožnih.

2.8 Glede starejših delavcev si je Evropski svet v Stockholmu zastavil ambiciozen cilj dvigniti stopnjo zaposlenosti ljudi, starih med 55 in 64 let, na 50 % (ta stopnja je znašala 40.1 % leta 2002 in celo 25 % za ljudi, stare med 60 in 64 let). Evropski svet v Barceloni je za države članice uvedel komplementarni ambiciozni cilj: do leta 2001 določiti ukrepe, ki bi povprečno starostno mejo za pokojnino povišali za pet let. Doseganje teh ciljev bo ključnega pomena za zagotovitev finančne trajnosti socialne zaščite in predvsem primerne ravni dohodka za bodoče upokojece. Po mnenju Odbora je ta cilj smiselni, v kolikor tržišče delovne sile dopušča tudi zaposlitev starejših delodajalcev in se uvedejo posebni ukrepi za starejše delojemalce, ki bi trajno izboljšale njihove možnosti na tržišču delovne sile. Brez zadostnih ustreznih delovnih mest, ki pravično upoštevajo starostne meje, bi imela ta zahteva za posledice predvsem naraščajočo brezposelnost in krčenje pokojnin.

3. Posebne pripombe

3.1 Skupaj s posebnimi ciljno naravnanimi ekonomskimi politikami je pomemben dejavnik tudi sam proces. Področje, ki je zrelo za reformo, je prekinitev aktivnega življenja pred dopolnjeno starostjo za upokojevcem. Na primer, v številnih državah članicah so ljudje z dolgimi evidencami prispevkov lahko upravičeni do pokojnine, še preden dosežejo standardno upokojitveno starost, čeprav to pogosto vodi v znatno zmanjšanje finančnih dohodkov. Ti delojemalci lahko še vedno ekonomsko prispevajo in odločitev za nadaljevanje mora biti dosežena lažje, nenazadnje z vzpostavitvijo delovnega okolja občutljivega za potrebe starejših ljudi. Predčasna izključitev žensk iz poklicnega življenja ni zmeraj rezultat prostovoljne odločitve, temveč je pogosto povezana z diskriminacijo žensk na delovnem mestu. To ima tudi vpliv na pokojninske pravice žensk, od katerih jih je večina izkusila prekinjeno zaposlitveno poklicno pot zaradi materinstva in nege otroka/starejših, poklicno segregacijo v nezanesljive in nizkopllačane „feminizirane“ poklice in razlike v plačah glede na spol, kar bi skupaj skrajšalo dolžino časa in količine prispevkov za programe starostne pokojnine in le poslabšalo ekonomske možnosti žensk v pokoju zaradi predčasnega skrajšanja njihove zaposlitve. Revščina kot jasen ženski fenomen je že od nekdaj povod za zaskrbljenost, in zaradi prestaranosti Evrope je potrebno, da politika nemudoma poskrbi za izboljšanje gospodarskih možnosti žensk v vseh njihovih življenjskih obdobjih. Na primer, vpliv diskriminacije žensk v času njihovega aktivnega delovnega življenja, bi občutno poslabšale njihovo stanje ob upokojitvi, če bi pri izračunu pokojninskih pravic dajali večjo težo nadomestilom v času materinstva.

3.2 Še en primer področja, na katerem morajo imeti ustrezne upravne reforme prednost pred javno inercijo, je zagotavljanje, da so prizadevanja za spodbujanje zaposlovanja nepristranska glede na spol. Medtem ko imajo nekatere nove države članice socialne in zaposlitvene politike, ki omejujejo dostop žensk do zaposlitve, imajo druge dodatne davčne in socialne politike, ki spodbujajo visoke stopnje udeležbe žensk v delovni

sili. Te predhodno izrazito visoke stopnje zaposlenosti se v postopku prehoda na tržno gospodarstvo zmanjšujejo. Pomembno je, da se koristi, ki jih ženske delavke prispevajo k polni zaposlenosti, ne žrtvuje pri prizadevanjih, ki ne upoštevajo spola, za prestrukturiranje gospodarstev pristopnih držav. Nacionalne oblikovalce politik je treba spodbujati, da dajejo prednost tistim delavcem, za katere je opravljanje pridobitnega dela največji izziv, ne pa da še naprej delujejo tako, kot da so vse brezposelne/podzaposlene skupine enako prikrajšane.

4. Posebne opombe k sedmim lekcijam Komisije

4.1 Po mnenju EESO (prva lekcija) se ne sme izključevati možnosti uvedbe „novih instrumentov socialne zaščite“, kakor tudi boljša uporaba že obstajajočih instrumentov, ki pa jih je potrebno izpopolniti in omogočiti, da se vzajemno dopolnjujejo. Kot na primer, zelo razdrobljene in neenotne oblike pomoči za mlade so neustrezne glede na obsežnost življenjskega obdobja. Ker za to starostno skupino ne obstajajo instrumenti socialnega varstva, so nekateri mladi primorani k temu, da si na hitro poiščejo izobraževanje ali zaposlitev z nizko stopnjo strokovnosti, kar lahko ima resne posledice na njihovo celotno življenje. Tudi primanjkljaj novih instrumentov, ki bi zagotavljali poklicno socialno varnost za celotno življenje – kjer si sledijo obdobja izobraževanja, poklicnega dela in prevzem drugih dolžnosti – brez tveganja revščine ali socialne izključenosti, znatno ovira mobilnost in fleksibilnost trga delovne sile (šesta lekcija).

4.2 Po mnenju EESO je zelo pomembno, da se natančno opazujejo srednjeročni učinki številnih pobud v državah članicah, ki so bile uvedene za „aktiviranje“ socialnih storitev.

4.3 EESP je mnenja, da je napočil čas za nove močne evropske pobude (predvsem glede socialnih partnerjev in sodelovanja z njimi) za odločanje o dopolnilnih socialnih varnostnih sistemih, ki bodo po mnenju Komisije vedno bolj pomembni element socialnega varstva (sedma lekcija).

5. Ugotovitve in priporočila

5.1 Odbor se zavzema za zблиževanje prizadevanj evropskih držav članic za spodbujanje zaposlovanja, da se zaposlitev naredi za resnično ekonomsko privlačno alternativo brezposelnosti ali socialni pomoči, s tem da bi se lotili vseh vrst ovir za plačano delo. Domače politike morajo delojemalcem in delojemalkam z nizkimi dohodki in slabo kvalifikacijo omogočiti zaposlitev ter preprečiti revščino in brezposelnost. Zato je

ključno vprašanje, pred katerim so države članice v svojih prizadevanjih za spodbujanje zaposlovanja, oblikovanje skupne in primerne stopnje podpore za zapuščanje in ponoven nastop zaposlitve, ki ljudi spodbujajo, da ostanejo na trgu dela. Odbor razlikuje med prispevki politik, ki prinašajo hitre koristi, za zagotavljanje kratkotrajnih in kratkoročnih koristi za nizkokvalificirano delovno silo in bolj dolgoročnimi naložbami v človeški kapital, ki so ključnega pomena za to, da se delo dolgoročno gledano trajnostno izplača, zlasti za tiste, ki so najbolj občutljivi.

5.2 Odbor poudarja bistveno vlogo prispevkov zasebnih podjetij in delodajalcev pri izpolnjevanju evropskih ciljev zaposlovanja. Prizadevati si je treba za opredelitev izvedljivih politik povpraševanja, ki se posvečajo spreminjajočemu se obnašanju delodajalcev tako, da spodbujajo doseganje lonskih ciljev bolj kakovostnega trajnega zaposlovanja po vsej Evropi. Komisija bi morala zagotavljati in razširjati dokaze in izkušnje o tem, kako je dobro obnašanje podjetij izboljšalo število in kakovost delovnih mest, in iskati načine za ponovitev uspehov.

5.3 Poleg podpiranja dobre prakse je treba uveljaviti kazni za neprimerno obnašanje delodajalcev, med katerega sodi diskriminacija na podlagi spola, rase, spolne usmerjenosti, veroizpovedi ali starosti, da bi podprli inovacije, povečano ponudbo dela in možnost daljše delovne dobe v evropskih gospodarstvih. Diskriminacija pri zaposlovanju nadarjene ljudi odžene v sektor sive ekonomije ali v neformalni sektor, kjer je produktivnost nizka, spodbude za usposabljanje in naložbe šibke in kjer socialna zaščita ne obstaja. Takšno nespametno ekonomsko obnašanje Evropi odvzema gospodarsko konkurenčnost in prikrajša nacionalna gospodarstva za prepotrebne davčne prihodke.

5.4 V državah članicah je treba uporabiti vrsto instrumentov in programov dajatev, podprtih z močno nacionalno koordinacijo, ki vzpostavlja ravnotežje med ponudbo dela in instrumenti povpraševanja. Skupne učinke, ki jih imajo na gospodinjstva dajatve ali davčne stopnje na dohodek, je treba pazljivo uravnati in predvideti, pri čemer je treba posvetiti posebno pozornost strukturam spodbud, ki jih te ustvarjajo za revna gospodinjstva. Poudarilo se je, da so drugi ukrepi, kot so zagotavljanje otroškega varstva, prilagodljivega delovnega časa, varnosti delovnega mesta, poklicne mobilnosti in možnosti za usposabljanje, bistvenega pomena za celovit okvir politike za spodbujanje zaposlovanja.

Bruselj, 1. julij 2004

Presednik

Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Roger BRIESCH